

at man stiller et eller andet mindre Endringsforslag — og saaledes betragter jeg det af mig stillede Forslag — skulde lægge Lovforslaget Hindringer i Vejen. Hvis Aftalen er af den Bestaaffenhed, at det, at et saadant Endringsforslag blev vedtaget, skal lægge Lovforslaget Hindringer i Vejen, saa vil jeg sige: Lad saa Lovforslaget falde bort, hvis det er saa stærke Aftaler, at man ikke engang maa rette noget paa Formen. Nu maa Forholdet jo saa være dette, at med de Jærnbane-forslag, der komme til Forhandling, kan der i alt Fald ikke være Tale om, at der fra Flertallets Side kan foregaa nogen som helst Endring, men de maa vedtages ved 3. Behandling affurat, som de ere vedtagne ved 2. Behandling, og jeg kan selvfølgelig ikke vente, at der kommer til at foreligge noget som helst Endringsforslag fra Flertallets Side til noget af de efterfølgende Jærnbane-forslag. — Naar jeg nu gaar over til at begrunde, hvorfor jeg har stillet Forslaget, da har jeg set paa Forholdet baade fra Arbejdsgivernes og Arbejdernes Side. Maa jeg sige, at jeg opfatter denne Bestemmelse, som er ny i Lovforslaget, saaledes, at Ministeren kan bestemme, at der udelukkende skal anvendes indenlandsk Arbejds-kraft, ligesom han ogsaa kan bestemme, at der ikke skal anvendes indenlandsk, men derimod udenlandsk Arbejds-kraft. Jeg tror, at man her kommer ind paa et Forhold, som man ikke bør komme ind paa. Jeg tror, at det vil være rigtigt, at man over for dette Forhold staar frit ligesom over for alle andre Forhold, og at man ikke indfører Protektionisme i dette Forhold mere end i andre. Og hvorfor? Maa jeg for det første se Spørgsmaalet fra Arbejdsgivernes Side. Hvorledes er Forholdet ude paa Landet? Det er det, at man mangler Arbejds-kraft til Driften af Jorden, fordi flere og flere gaa bort fra det grove Arbejde og søge til Byerne, ikke saa meget nu, fordi de kunne opnaa større Løn i Byerne end paa Landet, idet man der er kommet betydelig med paa Landet; ja over for hvad jeg vilde kalde det ugiste Lyende giver man højere Løn paa Landet nu, end der kan opnaas i Byerne. Det kan være muligt, at navnlig de, som have en haandværkstmæssig Uddannelse, kunne opnaa en større Løn i Byerne end paa Landet, men hvad almindelige Husmænd eller giste Arbejdere angaar, er man med Hensyn til Arbejds-lønnens Størrelse temmelig nær oppe ved det samme paa Landet som i Byerne. Det vil jo være uheldigt, hvis denne Bestemmelse skal føre til, at Ministeren bestemmer, at Arbejdet skal udføres ude-

lukkende ved indenlandsk Arbejds-kraft. Jeg maa forudstikke den Bemærkning, inden jeg nærmere begrundet dette, at jeg og de fleste Landmænd med mig sætte Pris paa, og at det er i alles velforstaede Interesse, at vi saa vort Arbejde udført, saavidt muligt, ved indenlandsk Arbejdere, idet den udenlandsk Arbejds-kraft, man skal have til Hjælp ved Landbruget, har for de flestes Vedkommende den Mangel, at de daarlig forstaa at omgaa og benytte Heste, og der er ogsaa mange andre Forhold, som de ikke ere vantede til fra deres Hjemland. Men hvad vil nu Følgen blive, dersom Ministeren træffer den Bestemmelse — og derom skal der jo træffes Bestemmelse — i den Koncessjon, der skal gives — at Arbejdet skal udføres udelukkende ved indenlandsk Arbejds-kraft, og saa Landbruget ikke kan saa Arbejds-kraft, idet Entreprenøren slutter sin Afkord saaledes, at han kan give højere Løn, end Landbruget paa nogen Maade kan gøre? Følgen vil blive, at der vil blive indkaldt fremmede Arbejdere. Det kende vi jo allerede baade ved Teglværker, Moseskultur og Roedykning, men der er det i og for sig ikke saa farligt, fordi de kun ere her i Landet en Del af Aaret, navnlig om Sommeren, og saa forlade Landet med, hvad de have tjent, medens de ikke blive bosiddende her i Landet. Men Forholdet vil blive et helt andet, dersom Landbruget skal blive nødt til paa Grund af en saadan Bestemmelse at indkalde fremmed Arbejds-kraft. De Folk, som da komme herind, ville komme til at saa fast Ophold. Naar de have været paa et Sted et Aar, og det viser sig, at vedkommende Arbejdsgiver, der bruger dem, kan være tjent med dem, ville de fremdeles blive der, sætte Bo og stifte Familie, saaledes at det, der ikke er i Arbejdsgivernes Interesse, heller ikke paa nogen Maade vil blive i Arbejdernes Interesse, idet man, naar man staar ved Enden af disse Foretagender, da vil staa med en større Arbejds-kraft, end der er Brug for. Vort indenlandsk Arbejds-kraft har til Dels været beskæftiget med Udførelsen af vore Jærnbane-arbejder, og vi have faaet en hel Del udenlandsk Arbejdere her ind, som have stiftet Familie, og det er ikke umuligt, at de, naar deres Arbejdssevne er svækket eller paa Grund af Uvanthed med Forholdene i Landet, ville falde det offentlige til Byrde. Jeg ser altjaa ikke rettere, end at hvis denne Bestemmelse bliver staaende, vil den, i alt Fald, hvis den ikke bliver ledet af en kyndig Ministers Haand, afdøde mange Vanstigeligheder og store Ulykker, som man ikke kan overse i Fremtiden. Jeg vilde ønske, at man kunde